

Megjegyzések néhány keleti növényfajról.
Bemerkungen über einige orientalische Pflanzenarten.

Von : }
 Irta : } **Dr. Degen Árpád** (Budapest).

LXIX. *Inula Urumoffii* nov. spec.

E sectionis *Enula* Duby. v. BECK Inul. Europ. (1881) p. 8—9. subsectione «Beviligulatae» v. BECK l. c. p. 49.

Radix... caulem unicum vel paucos edente, *caulis* erectus, basi sublignosus, rubellus, angulatus, simplex, tantum apice ramosus, tota longitudine sparse pilosus, sub inflorescentia patule villosus, sat copiose foliatus: *folia* basalia... caulina inferiora et media oblongo-lanceolata, acuta, in petiolum brevem angustato-decurrentia, rigida, margine minute serrata, utrinque viridia, adpresse pilosa, subtus valde nervosa, secus nervum medium longius villosa, superiora late amplexicaulia sed minus longe decurrentia. *Inflorescentia* corymbosa, congesta, *capitula* ad 20 vel plura, breviter pedunculata, in apice ramorum aggregata, subconica, eca 1 cm. longa, foliis superioribus subinvolutata.

Anthodii squamae erectae, pallide virentes, lineares, acutiusculae, ab extimis ad interiores auctae, margine antrorsum pilosae, dorso hirsutae; *corollae* tubulosae (tubo 9 mm longo) limbi aurantiaci lobi denticulati; *pappi* corollam aequantis radii inaequales minute setulosi, basi conereti; *achenium* cylindricum, striatum, basi valde obliquum et paullo calloso-incrassatum, apice parce pilosum, ceterum glabrum.

Habitat in Bulgaria. In declivibus lapidosis graminosis secus margines vinearum ad pedem m. Rhodope non procul a Haskovo die 25. Jul. 1907 typum hunc Florae Europaeae novum detexit Prof. IVAN K. URUMOFF, cui species dicata.

Ab *Inula thapsoides* (M. B.) D. C. (caucasica), cui proxima, et cuius verosimiliter subspeciem (Rasse) tantum sistit europaeam, differt indumento multo parciose (tota planta viridis), caule minus ramoso, foliis duplo fere angustioribus, oblongo-lanceolatis, nec ovatis, minus rugosis minus dense et molliter villosis, magis viridibus nervis magis prominentibus, imprimis autem anthodii squamis exterioribus minus dense villosis et achaenis glabrescentibus. Ex descriptione cl. De Candollii propius accedit ad *I. thapsoidis* var. *?* *Poiretii* D. C. Prodr. V. 465 (*Inula verbascifolia* POIR. Suppl. III. [1813] p. 154, *I. thapsoides* RCHB. Iconogr. tab. 347), sed differt foliis rigidis, angustioribus minus molliter villosis (in *I. verbascifolia* «il seroit très facile de prendre cette plante pour un *Verbascum*, si on ne voyait que ses feuilles, leur mollesse, leur épaisseur, leur duvet velouté d'un blanc cendré... ses tiges... sont... cylindriques cotoneuses et rameuses... les calices épais, très cotoneux; leurs folioles... extérieures recourbées»), imprimis autem anthodii squamis exterioribus non recurvis.

LXX. *Crepis Blavii* Aschers. Horvátországban (in Kroatien.)

DR. BLAU OTTÓ. az észak-német szövetségnek Bosznia tudományos kikutatása körül nagy érdemet szerzett konzulja, 1869. év augusztus havának végén egyik utazása alkalmából, midőn Sarajevoból Gačkón át a Durmitorra tartott s onnan Mostaron át tért vissza, Paljev dol és Pakračić között (Pakračuža, Nevesinje és Mostar között) egy *Composita*t fedezett fel. ASCHERS. professor Berlinben¹ először egy új *Crepis*-fajnak, később azonban (valószínűleg az éretlen állapotban történt préselés folytán) összenyomott termései miatt *Mulgedium Blavii*-nak írta le.

Elő felfedeztetése óta közel négy évtizeden át senki sem gyűjtötte és csak az 1908. évben ismerte fel újra DR. STADLMANN J.² ezt a fajtegy növény-példányban, melyet ama 2 botanikai utazás résztvevői gyűjtöttek, melyeket a bécsi egyetem természettudományi egyesülete 1904 és 1907-ben Boszniába rendezett s melyet ők az utazási híradásukban³ *Crepis pannonica* (JACQU.) C. KOCH néven tettek közzé.

DR. STADLMANN az idézett cikkében ezen fajnak számos

Derum die wissenschaftliche Erforschung von Bosnien so hochverdiente Consul des norddeutschen Bundes DR. OTTO BLAU hat Ende August 1869 gelegentlich einer Reise von Sarajevo über Gačko nach dem Durmitor und zurück über Mostar, zwischen Paljev dol und Pakračić (Pakračuža, zwischen Nevesinje und Mostar) eine *Composite* entdeckt, welche Prof. ASCHERSON in Berlin¹ zuerst als eine neue *Crepis*-, später aber der (wahrscheinlich nur in Folge des in unreifem Zustande erfolgten Pressens) zusammengedrückten Früchte wegen als *Mulgedium Blavii* beschrieben hat.

Sie wurde nahezu vier Decennien nach ihrer ersten Entdeckung nicht wiedergefunden und erst im Jahre 1908 wurde diese anscheinend seltene Art von DR. JOSEF STADLMANN² in einer Pflanze wiedererkannt, welche die Teilnehmer an den zwei botanischen Reisen, welche der naturwissenschaftliche Verein an der Universität in Wien i. d. J. 1904 und 1907 nach Bosnien veranstaltet hat, in Bosnien gesammelt und in ihrem Reisebericht³ als *Crepis pannonica* (JACQU.) C. KOCH angeführt hatten.

DR. STADLMANN hat in dem angeführten Artikel eine Anzahl

¹ *Crepis Blavii* ASCHERSON in Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde, Berlin 1870 p. 549; BLAU, Reisen in Bosnien, 1877 p. 5 und 81; *Mulgedium Blavii* ASCHERSON in ASCHERS KANITZ und KNAPP Catal. eormophyt. 1877 p. 41. (ohne Beschreibung); Botan. Zeitung 1879 p. 260 (Diagnose.)

² Österr. Botan. Zeitsch. 1908. p. 422—425.

³ Österr. Botan. Zeitschrift. 1906 p. 271.

boszniai termőhelyét sorolja fel s egyszersmind bebizonyítja, hogy a VISIANI⁴ Flora Dalmaticá-jában Glavácról, továbbá Knin és Vrlika között említett «*Crepis rigida*» sem más mint *Crepis Blavii*, mert a VISIANI-féle termőhely közelében ezen expedíciók botanikusai csupán *Crepis Blavii*t találtak.

Ez alkalommal a tökéletes és a gazdagon gyűjtött anyag alapján a *Crepis Blavii* pontos leírása is közzé lett téve s a *Crepis*-nemzetséghez való tartozása is végérvényesen meg lett állapítva.

Az előző év nyarán JUSTIN R. főtanító azzal a hirdással lepte meg a növénygeographia iránt érdeklődő botanikusokat, hogy a *Crepis Blavii*-t Istriában Rakitovič⁵ felett levő hegyeken sikerült felfedeznie, tehát egy olyan termőhelyen, melyet az eddig ismertektől az egész délhorvát hegyvidék s a liburniai Karszt választ el. JUSTIN értekezésében annak a véleményének adott kifejezést, hogy a SCHLOSSER és VUKOTINOVIC-tól a «Flora croatica»-ban Belaj (Bilaj) mellől a Likából s a Vrebačka Staža-ról Gospić mellől közölt «*Crepis rigida*» minden valószínűség szerint *Crepis Blavii*-re vonatkozik.

von Standorten für diese Art in Bosnien namhaft gemacht, zugleich aber den Beweis erbracht, dass die von VISIANI in seiner Flora Dalmatica⁴ bei Glavac und zwischen Knin und Vrlika angegebene «*Crepis rigida*» auch zu *Crepis Blavii* gehört, da in der Nähe der VISIANI'schen Standorte von den Botanikern dieser Expedition nur *Crepis Blavii* gefunden worden war. Zugleich wurde an der Hand eines vollständigen und reichlich gesammelten Materiales eine genaue Beschreibung dieser Art veröffentlicht und ihre Zugehörigkeit zur Gattung *Crepis* endgiltig festgestellt.

Im Sommer des vorigen Jahres hat nun Oberlehrer RAJKO JUSTIN die sich für Pflanzengeographie interessierenden Botaniker mit der Nachricht über die Entdeckung der *Crepis Blavii* in Istrien und zwar auf den Bergen ober Rakitovič⁵ überrascht, an einem Standort, der von den bisher bekannt gewordenen durch das ganze südkroatische Hochland und den liburnischen Karst getrennt ist. JUSTIN hat in dieser Abhandlung die Vermutung ausgesprochen, dass sich die von SCHLOSSER und VUKOTINOVIC in ihrer «Flora croatica» bei Belaj (Bilaj) in der Lika und auf der Vrebačka Staža unweit Gospić angegebene «*Crepis rigida*» aller Wahrscheinlichkeit nach auch auf *Crepis Blavii* bezieht.

⁴ Vis. Fl. Dalm. II. p. 119.

⁵ Österr. Bot. Zeitschrift, 1911 p. 255—258.

E sorok írója most abba a helyzetbe került, hogy ezt a nézetet megerősítheti.

Az említett értekezés átolvasása után ugyanis visszaemlékeztem egyes «*Crepis rigida*»-példányokra, melyeket Dél-Horvátországból a Lika tenföldről láttam Rossi L. őrnagy úr (Karlovac) herbariumában.

Ennek a horvát növényekben való gazdaságában manapság szinte egyedülálló herbariumnak tulajdonosa szíves volt az illető herbariumlapokat pontosabb tanulmányozásra elküldeni, melyből kiderült, hogy a likai növény kétségtelenül *Crepis Blavii* ASCHERS. Eszerint a *C. Blavii* a délhorvát hegyvidéken is a *Crepis pannonica*-t (*C. rigida* W. K.) helyettesíti. Ez a növény úgy látszik nem száll le mélyebbre 600 m.-nél; az isztriai termőhelyek 800 m.-en felül vannak, a boszniaiak pedig még magasabban.

A Rossi-herbariumban két termőhelyről van meg és pedig «in collibus herbidis ad Vrebačka Staža in provincia Likana» leg. SCHLOSSER és Ljubovo-ról (Kula és Bunić között), gyűjtötte Rossi 1896. júli. 18-án.

Ich bin nun in der Lage, diese Vermutung bestätigen zu können. Nach Durchlesen des letztgenannten Artikels erinnerte ich mich an «*Crepis rigida*»-Exemplare, welche ich aus dem Hochtal Lika in Südkroatien im Herbar des Herrn Majors LJUDEVIT ROSSI in Karlovac gesehen hatte. Der Besitzer dieser in Bezug auf Reichhaltigkeit an kroatischen Pflanzen heute einzig dastehenden Sammlung hatte die Liebenswürdigkeit, mir die betreffenden Bogen zum genaueren Studium zuzusenden; dieses ergab, dass die Likaner Pflanze unzweifelhaft *Crepis Blavii* ASCHERS. ist, welche also auch im kroatischen Hochlande (die Pflanze scheint nicht unter 600 Meter herabzusteigen; die istrianischen Standorte liegen über 800 Meter, die bosnischen noch höher) *Crepis pannonica* (*C. rigida* W.K.) vertritt.

Sie liegt von zwei Standorten vor u. zw. «in collibus herbidis ad Vrebačka Staža in provincia Likana» legit SCHLOSSER und von Ljubovo (zwischen Kula und Bunić) leg. Rossi 18. Juli 1896.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): Degen Árpád von

Artikel/Article: [Megjegyzések néhány keleti növényfajról. Bemerkungen über einige orientalische Pflanzenarten. 36-39](#)